

4.2. Begrebet »sten- og jorddiger«

Sten- og jorddiger er en fællesbetegnelse for en lang række navne, som bruges afhængig af digernes oprindelige funktion, beliggenhed, bygningsmåde og bygningsmateriale, f.eks. skovdige, markdige, tangdige, stengærde m.fl.

Betegnelsen sten- og jorddiger dækker i lovforslaget over diger, som kan bestå af en opkastet vold f.eks. bestående af græstørv, lerjord, sand, tang, tørv eller sten.

Hovedstadsrådet har i november 1989 i rapporten: »Sten- og jorddiger i hovedstadsregionen« registreret en stor del af regionens diger. Skov- og Naturstyrelsen har en publikation »Diger og gærder- biologisk belyst« under forberedelse.

4.3. Administration

For at sikre en enkel og entydig administration af beskyttelsen af diger, vil der med hjemmel i § 5 blive fastsat regler, som i en indledningsfase begrænser beskyttelsen til de diger, der er optegnet på Kort- og Matrikelstyrelsens kortværk Danmark (1:25.000). Der opnås herved et fast udgangspunkt for beskyttelsen. Der vil dog kunne opstå problemer ved anvendelsen af kortværkerne, idet en række diger kan være nedlagt, siden kortene blev udarbejdet. Det må derfor i tvivlstilfælde ved hjælp af luftfotos søges fastslået, om diget allerede var nedlagt ved lovens vedtagelse.

Diger i byer er ikke medtaget på disse kortblade, hvilket harmonerer udmærket med, at det ikke er hensigten at beskytte f.eks. diger omkring byparker og parcelhushaver. Spørgsmålet om beskyttelsen af sten- og jorddiger i byområder findes i det hele at burde overlades til lokalplanlægningen. Derimod vil sten- og jorddiger i f.eks. landsbyer kunne medtages i en konkret udpegning af beskyttelsesværdige diger jf. nedenfor.

Diger omkring kirkegårde skal heller ikke omfattes af denne lovs beskyttelse, når disse diger iøvrigt er omfattet af den lovgivning, der gælder for kirker og kirkegårde.

Beskyttelsen af digerne optaget på kortværkerne kan afløses af en beskyttelse, der baserer sig på en egentlig registrering i lighed med, hvad der nu gælder for »§ 43 vandløb« i naturfredningsloven, således at de biologisk »uinteressante« diger udelades af beskyttelsen, uanset at de er optaget på de ovennævnte kortblade. Til gengæld vil man ved en sådan registrering kunne inddrage diger, som er for små til at være optaget på kortbladene, eller som af andre grunde ikke er angivet på disse, under beskyttelsen.

Den automatiske beskyttelse af diger, der er optaget på kortene, vil således efterhånden kunne afløses

af en beskyttelse, der er baseret på en konkret udpegning. Det forudsættes herved, at miljøministeren fastsætter nærmere regler, der indebærer bl.a. at amtsrådets forslag om hvilke diger, der skal være omfattet af beskyttelsen, fremlægges til offentligt gennemsyn og derefter – med de indkomne bemærkninger – indsendes til miljøministerens godkendelse. Der vil således blive udstedt en bekendtgørelse efter principperne i de hidtil gældende regler for udpegning af vandløb.

Det bemærkes iøvrigt, at langt hovedparten af de beskyttelsesværdige diger er optaget på de ovennævnte kort.

4.4. Vedligeholdelse af diger

Mange diger vil have behov for pleje. De er derfor omfattet af bestemmelserne om amtsrådenes ret til at foretage naturpleje, jf. forslaget § 52, stk. 2.

Beskyttelsen af digerne indebærer ikke en pligt for ejeren til at vedligeholde digerne på dennes ejendom, og omvendt kræver sædvanlig vedligeholdelse heller ikke nogen dispensation. Beskyttelsen betyder først og fremmest, at det kræver tilladelse, hvis man skal nedlægge diger eller dele heraf. Der er ikke noget forbud mod at foretage indgreb i en eventuel beplantning på eller omkring digerne, f.eks. ved at beskære træer og buske. Ofte vil en sådan pleje af vegetationen være hensigtsmæssig både i økologisk og landskabsmæssig henseende. Afgørende for, om der kræves dispensation, er også her, om der sker en ændring i tilstanden af diget. Men bestemmelsen må administreres med skønsomhed, idet det væsentlige er at undgå, at digerne nedlægges. Der vil blive udarbejdet nærmere retningslinier om dette emne, ligesom det vil blive centralt i oplysningsarbejdet.

4.5. Fortidsminder

Diger, der har en særlig kulturhistorisk interesse, kan beskyttes som fortidsminder, jf. bestemmelsen i § 4, stk. 2, jf. § 12.

Det er i § 4, stk. 2 sikret, at sten- og jorddiger ikke samtidig er omfattet af den generelle beskyttelse i medfør af § 4 og fortidsmindebeskyttelse i medfør af § 12.

5. Plejeforanstaltninger

Foranstaltninger, der klart tjener til at opretholde områdets hidtidige tilstand, vil kunne ske uden tilladelse. Dette gælder for eksempel fjernelse af selvsået opvækst af træer og buske i begrænset omfang. Dette vil fremover have større aktualitet, jf. bestemmelsen i lovforslagets § 52 om de arealforvaltende myndigheders pligt til at foretage pleje på egne arealer og de regionale fredningsmyndigheders ret til at foretage pleje af ikke fredede arealer, der er omfattet af § 3 og